

Hafızalarda Silinmeyenler...

Çerçiler...

Hüseyin ÇALIŞKAN

Eskiden at arabaları, eşeklerle köy köy dolaşan çerçiler vardı. Anadolu'nun geleneksel kültürü olan bu çerçi mesleği ve çerçiler, iğneden ipliğe, tencereden küreğe o yörede ve bölgelerde gerekli ihtiyaç maddelerini satarlardı. Bunları, her zaman para karşılığında olmasada buğday, arpa, çavdar, yünden örülen eskimiş giysiler, yumurta, naylon eskileri ve hatta çoğu zaman da kayısı çekirdeği karşılığında verirdiler.

Bu çerçiler uğradıkları köylerde bakkal olsun-olmasın mutlaka uğrarlar ve köyün orta yerine veya belli bir yerine satacakları malları dökerler ve günün belli saatlerine kadar kalırlardı. Bazıları, arabayla, eşekle dolaşır ve arabaların ve hayvanların üzerinde satış yaparlardı. Biz çocuklar bu çerçilerin geldiğini görün-

ce eve kadar koşarak "çerçi geldi" diye bağırır ve herkese duyurmaya çalışırdık.

Zamanla köyde şehre gitmenin zor olduğu yıllarda her türlü gerekli olan ihtiyaçlar bu çerçiler vasıtasıyla giderilirdi. Hata bunlar her türlü tekstil kumaşlarını da satarlar ve halkın önemli olan bu ihtiyaçlarının da bulundurulardı.. Bunlardan köye gelen en ünlüleri arasında, hatta belki sizlerde büyüklerinizden adın duyduğunuz Karaburç Köyündeki **İbrahim Emmi** idi. Nam-ı diğer **Sarı Çerçi**. Diğer bir adıyla **İrbâmağa**. Ya da **Pırtıcı** olarak anılırdı. Genellikle Köyün ortasında Memiş YILMAZ'ın evinin altında yolun kenarına konaklardı. Onun meşhur şivesiyle "**dosan-dosan yüzsasen**" diye hesap yatığını sanırım bilmeyen yoktur. Çok dürüst ve temiz bir insandı. Allah Rahmet eylesin...

Onun köye gelmesiyle genellikle kadınlar arasında bir hareketlilik başlardı ve bir kaç saat içinde adeta başını kalabalıktan alamazdı. "**İrbâmağa şu divitinin metresi kaç, pazenlerinde pek iyi imiş, birazdan bizim herif gelecek parasını o verecek, 25 kuruşluk lokum, 30 kuruşluk sadrazam, üç yumurtalık fıstık verir misin ?**" diyenlerin istediklerini teker teker verir ve "**parasını bi-**

daki gelişinde versem olur mu" diyenleride asla kırmaz, çoğu zamanda deftere yazmazdı... Tabii o veresiyeler bidaki haftaya ödenir mi-ödenmez mi (ismini bilen bilir, birilerinin, alacaklı borçlunun kendisini sorunca "o Adana'ya gitti, gelmez bir daha" dediği gibi) onu da bilmiyoruz tabiki...

Rahmetli, söylediği fiyatın yarısında söyleseler "**kurtarmaz gelin, zararlıdır**" deyipte verdiğini de halâ anlamış değilim. Ya gerçekten müşteriyi kırmayıp yarı fiyatına veriyor, ya da epey bir kârla satıyor ki söylenen fiyata veriyordu.

Dedim ya Anadolu'nun geleneksel Çerçi kültürünün o günkü dönemlerde yeri oldukça önemliydi... Bu gün bu çerçiler, her türlü ulaşım araçlarının çoğalıp, ihtiyaçların günlük olarak kasaba ve büyük şehirlerde karşılanmasıyla hemen hemen kalmamışlardır. Bazı yörelerde azda olsa bu çerçi kültürü devam etmektedir. Eeee gurabiye ve sormuk şeker almak için hepimizde evdekilerden habersiz kümeslerde az yumurta çalmadık tabiki... O günlerde yumurta Dolar gibi kıymetliydi. Bu gün derler ya "bir dolar ne kadar" diye. İşte o zamanlardada "bir yumurta kaç lira" diye sorulurdu... Ne günlerdi be...